

**Euroopa Kohtunike Konsultatiivnõukogu
(Consultative Council Of European Judges - CCJE)**

ARVAMUS nr 5 (2003)

Teadmiseks Euroopa Nõukogu Ministrite Komiteele

**Euroopa Inimõiguste Kohtusse
kohtunike nimetamist puudutava õiguse ja praktikakohta**

1. Oma neljandal koosolekul 24 – 28 novembrini 2003 Strasbourgis võttis CCJE teadmiseks Inimõiguste õigusliku kaitse rahvusvahelise keskuse (International Center for the Legal Protection of Human Rights – Interights) ettekande 2003. aasta maikuust pealkirjaga „Euroopa Inimõiguste Kohtusse kohtunike nimetamist puudutava õiguse ja praktika kohta”.

2. CCJE tervitab ettekandes esitatud järeldusi ja soovitusi. CCJE peab neid olulise tähtsusega sammuks viimaks ellu soovitused, mida väljendati arvamuses nr 1 (2001) kohtunike sõltumatuse ja ametist tagandamise keelu kohta, mida CCJE soovib siinkohal korrata ja mis puudutasid järgmist:

(a) kohtunike rahvusvahelistesse kohtutesse nimetamise suhtes öeldi arvamuse punktis 56 :

„CCJE on üksmeelel, et pidades silmas sellistest rahvusvahelistest lepingutest, nagu Euroopa Inimõiguste Konventsioon ja Euroopa Liidu lepingud, tulenevate kohustuste tähtsust riikide õigussüsteemidele ja kohtunikele, on otsustava tähtsusega, et neid lepingud tõlgendavate kohtute kohtunike ametissenimetamisel ja uuesti nimetamisel lähtutaks samasugusest veendumusest ja austataks samu põhimõtteid, mis kehtivad siseriiklikes õigussüsteemides. Lisaks leiab CCJE, et rahvusvahelistesse kohtutesse nimetamisel ja uuesti nimetamisel tuleks soodustada punktides 37 ja 45 nimetatud sõltumatute organite kaasahaaramist. Lühidalt väljendudes on Euroopa Nõukogu ja selle institutsioonid rajatud veendumusele, et eksisteerivad ühisväärtused, mis kõrgemad mistahes üksiku liikmesriigi omadest ning see veendumus on juba kandnud silmapaistvaid praktilisi vilju. Need väärtused ja nende arendamisel ja kohaldamisel tehtud edusammud saaksid kahjustatud, kui nende kohaldamist rahvusvahelisel tasandil ei nõutaks.”

Punktid 37 ja 45 toetavad kohtunike piisava esindatusega sõltumatu organi sekkumist kõigi kohtunike ametissenimetamisega küsimustes.

(b) ametiaja kohta väljendati arvamuse punktides 57 ja 52 järgmist:

„Kohtunike sõltumatuse üks lähtealuseid on, et amet tagatakse kuni kohustusliku pensioniea saabumiseni või kindlaksmääratud tähtajaks.”

„CCJE leiab, et seal, kus erandlikult nimetatakse täiskohaga kohtunik ametisse piiratud tähtajaks, ei tohiks ametiaega uuendada juhul, kui puuduvad protseduurid tagamaks, et :

- i) kohtuniku uuesti nimetamist kaaluks kohtuniku soovil ametisse nimetav organ ja
- ii) uuesti nimetamise otsus tehakse täiesti objektiivselt ja lähtudes teenetest ning ilma poliitilisi kaalutlusi arvestamata.”

3. Euroopa Inimõiguste Kohtu kohtunikuks nimetamise objektiivsed kriteeriumid on fikseeritud Euroopa Inimõiguste ja Põhivabaduste Kaitse Konventsiooni artiklis 21, mis sätestab, et:

„Kohtunik peab olema kõrgete kõlbeliste omadustega ning kas kõrgesse juriidilisse ametisse nimetamiseks vajaliku kvalifikatsiooniga või tunnustatud kompetentsusega õigusasjatundja.”

4. CCJE, kuhu kuuluvad Euroopa Nõukogu 45 liikmesriigi kohtunikud, rõhutab, et ta omistab fundamentaalset tähtsust sellele, et Euroopa Inimõiguste Kohtusse nimetataks kohtunikud, kes mitte ainult ei vasta neile kriteeriumidele, vaid kes on ühtlasi parimad võimalikud kandidaadid sellisesse ametisse nimetamiseks. Sellest sõltuvad nii Kohtu kui Konventsiooni autoriteet ja maine.